

Szám: 44-133/9/2006.

Dr. Szili Katalin asszonynak,

a Magyar Köztársaság Országgyűlésének elnöke

Budapest

Igen Tisztelt Elnök Asszony!

Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény 4. §-ának (3) bekezdése alapján az alábbiakról tájékoztatom Elnök Asszonyt.

Muity Mihály választópolgár országos népi kezdeményezést nyújtott be a következő tárgyban:

„A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: kisebbségi törvény) 61. § 2. bekezdésének értelmében alulírott magyar állampolgárok kijelentjük, hogy a magyarországi bunyevác kisebbséghez tartozunk, és a kisebbségi törvényben foglalt feltételeknek megfelelőink. Kérjük a Tisztelt Országgyűlést, hogy a kisebbségi törvény alapján a bunyevác népcsoportot ismerjék el nemzeti kisebbségként, és a hivatkozott törvény 61. § 1. bekezdésében a „Magyarországon honos népcsoportok” felsorolását, a bunyevác kisebbségi népcsoporttal egészítse ki.”

Az országos népi kezdeményezés támogatására benyújtott aláírások ellenőrzésének eredményeként az Országos Választási Bizottság 491/2006. (IX. 7.) OVB határozatával megállapította, hogy az érvényes aláírások száma eléri a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvényben meghatározott és megkívánt mennyiséget.

Az Országos Választási Bizottság határozatának egy példányát, valamint Dr. Vízi E. Szilveszter a Magyar Tudományos Akadémia elnöke levelének másolatát jelen levelemhez mellékelem.

Budapest, 2006. szeptember „11”.

Megkülönböztetett tisztelettel:

Dr. Szigeti Péter
Dr. Szigeti Péter

**Az Országos Választási Bizottság
491/2006. (IX. 7.) OVB határozata**

Az Országos Választási Bizottság a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Nek. tv.) 61. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt, az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 4. §-ának (1) bekezdésében és a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 118. §-ának (2) bekezdésében foglalt hatáskörében eljárva a Muity Mihály (6500 Baja, Tanya IV.) választópolgár által benyújtott országos népi kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Országos Választási Bizottság megállapítja, hogy Muity Mihály választópolgár 221/2006. (IV. 18.) OVB határozattal hitelesített, a bunyevác kisebbség elismerésére irányuló országos népi kezdeményezésének támogatására összegyűjtött érvényes aláírások száma meghaladja a Nek. tv. 61. § (2) bekezdésében a kezdeményezés érvényességéhez meghatározott számot.

A határozat jogerőre emelkedését követően az Országos Választási Bizottság elnöke a sikeres kezdeményezésről haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

Az Országos Választási Bizottság felhívja az Országos Választási Irodát, hogy a benyújtott aláírásgyűjtő íveket a határozat jogerőre emelkedését követő 30 nap elteltével haladéktalanul semmisítse meg.

A határozat ellen a meghozatalától számított 3 napon belül a Legfelsőbb Bírósághoz címzett bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet lehet benyújtani az Országos Választási Bizottságnál (1094 Budapest, Balázs B. u. 35.). A bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2006. szeptember 10-én 16.00 óráig megérkezzen. A bírósági eljárásban az ügyvédi képviselő kötelező. A jogi szakvizsgálattal rendelkező személy saját ügyében ügyvédi képviselő nélkül is eljárhat.

Indokolás

I.

Az Országos Választási Bizottság a 221/2006. (IV. 18.) OVB határozatával hitelesítette a Muity Mihály választópolgár által benyújtott országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintáját. Az aláírásgyűjtő íven a következő szerepelt:

"A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: kisebbségi törvény) 61. § 2. bekezdésének értelmében alulírott magyar állampolgárok kijelentjük, hogy a magyarországi bunyevác kisebbséghez tartozunk, és a kisebbségi törvényben foglalt feltételeknek megfelelünk. Kérjük a tisztelt Országgyűlést, hogy a kisebbségi törvény alapján a bunyevác népcsoportot ismerjék el nemzeti kisebbségként, és a hivatkozott törvény 61. § 1. bekezdésében a 'Magyarországon honos népcsoportok' felsorolását, a bunyevác kisebbségi népcsoporttal egészítse ki."

Az Országos Választási Bizottság az aláírások benyújtását követően a 365/2006. (VIII. 3.) OVB határozatával elrendelte az országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő íveinek ellenőrzését.

Az aláírások ellenőrzésének eredményeként az Országos Választási Bizottság megállapította, hogy a véletlenszerűen kiválasztott 101 aláírást tartalmazó minta feldolgozásából nyert adatok alapján legalább 1.529 és legfeljebb 1.896 a minden szempontból megfelelő aláírások száma.

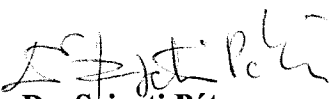
A Nek. tv. 61. § (2) bekezdése szerint: "Amennyiben az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül további kisebbség kíván bizonytságot tenni arról, hogy megfelel az e törvényben foglalt feltételeknek, legalább 1000, magát e kisebbséghez tartozónak valló választópolgár e tárgykörben a népi kezdeményezésre vonatkozó aláírásgyűjtő íveket az Országos Választási Bizottság elnökének nyújtja be."

Tekintettel arra, hogy az országos népi kezdeményezés támogatására összegyűjtött érvényes aláírások száma meghaladja a Nek. tv. hivatkozott rendelkezésében meghatározott számot, az Országos Választási Bizottság a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően határozott.

II.

A határozat a Nek. tv. 61. §-ának (2) bekezdésén, az Nsztv. 3. §-án, 4. §-ának (1) és (3) bekezdésén, a Ve. 118. §-ának (2) bekezdésén, 119. §-án, 121. §-án és 131. §-án, a jogorvoslatról való tájékoztatás a Ve. 82. §-ának (1) bekezdésén, 83. §-ának (1), (2) és (7) bekezdésén, valamint 84. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2006. szeptember 7.

Dr. Szigeti Péter
az Országos Választási Bizottság
elnöke

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ELNÖK

1051 BUDAPEST, ROOSEVELT TÉR 9.
TELEFON: 332-7176 FAX: 332-8943

BM Központi Hivatal

Választási Bizottság

2006. évi. 09. hó. 14. nap

Iktatószám: 44-133/2006

Ügyintéző:

Melléklet:

Előiratszám:

15.066/JOG/2006.

E-160/2006.

Dr. Szigeti Péter úrnak,
az Országos Választási Bizottság elnökének

Hiv. szám: 44-133/2/2006.

Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

Elnök Úr a hivatkozott számú levelében a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: tv.) 61. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján a törvényi feltételek fennállásáról kérte az állásfoglalásomat abban a kérdésben, hogy a magyarországi bunyevácok nemzeti vagy etnikai kisebbségnek minősülnek-e.

Az állásfoglalásom arra vonatkozik, hogy a Magyarországon élő bunyevác népcsoport (népcsoport) eleget tesz-e a tv. 1. §-a (2) bekezdésében megfogalmazott feltételeknek. A tv. hivatkozott 1. § (2) bekezdése szerint „E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség (a továbbiakban: kisebbség) minden olyan, a Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok és a lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája, hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.”. Az itt meghatározott feltételek mindegyikének teljesülnie kell ahhoz, hogy egy adott népcsoportot nemzeti és etnikai kisebbségnek lehessen minősíteni.

Az ügyben megkért akadémiai szakértői vélemények alapján az állásfoglalásom a következő:

A Magyarországon élő bunyevác közösség nem felel meg mindenben a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 1. § (2) bekezdésében előírt feltételeknek. A bunyevác népcsoport egyike a magyarországi horvát nemzeti kisebbséget alkotó több, egymástól regionálisan is elkülönülő történeti népcsoportnak. Sem a népcsoport történeti, nyelvi különfejlődése, sem pedig a mai nyelvi helyzete nem indokolja a bunyevác csoport önálló kisebbségi közösségként való elismerését.

Az állásfoglalásom indokolása:

A Bács-Kiskun megye három kistérségének mintegy 15 településén élő, erős nyelvvesztési folyamatot elszenvedő, eredetileg horvát nyelvjárást beszélő, katolikus vallású, külön bunyevác népcsoport tudattal rendelkező történeti népcsoportokhoz a legutóbbi népszámlálás nemzetiségi, nyelvi, nyelvhasználati önbevallása és kulturális kötődést jelző adatfelvétele szerint kevesebb, mint kétezer személy tartozik.

A bunyevácok eredete kapcsán az a domináns vélemény, hogy több, a 15-17. századok közötti hullámban lezajlott bevándorlás eredményeként kerültek a mai lakóterületükre, az utolsó hullámuk 1687-ben érkezett Baja – Szabadka – Zombor térségébe. De felhúzódtak egészen Budáig, Székesfehérvárig, illetve Szeged környékén, pl. Deszken meg is telepedtek. Ezek az utóbbi közösségek a bajai térség és egyes Duna-menti települések kivételével a 19. század közepére beolvadtak, eltűntek.

A bunyevácoknak a 18-19. században, ill. részint a 20. században az egymással rivalizáló, de olykor egymást át is fedő, kiegészítő horvát, szerb (és magyar) nemzeti integrációs és asszimilációs törekvésekkel kellett szembesülniük.

A második világháború utáni szakirodalom a magyarországi bunyevácokat egyértelműen a horvátokhoz sorolja. A horvát kisebbség nem egy tömbben helyezkedik el, hanem számos, néhány egymáshoz közeli településből álló szórványról beszélhetünk, amelyek népessége különböző időszakokban, egymástól eltérő nyelvjárás birtokában érkeztek az ország mai területére. A bunyevácok a Bácskában élő horvát népcsoport, amely a nyugat-hercegovinai „új-što” nyelvjárás „i-ző” változatát és a latin betűket használja, bár nyelvében közelebb áll a szerbekhez, de vallásában a horvátokhoz kötődik. Mindazonáltal a nyelv nagyon közel áll a horvát irodalmi nyelvhez is. A horvátságához az eredetileg horvát etnikai területen található szállásterület, valamint a római katolikus vallás révén kötődő népcsoportot a 19-20. századra a horvát nemzet sikeresen integrálta.

A Vajdaságban az 1991-es népszámláláson újra bevezették a külön bunyevác és sokác kategóriákat – mintegy 20 ezren vallották magukat bunyevácnak és sokácnak, miközben a horvátok száma folyamatosan csökken. A kisebbség autonómiájának megvalósítására 2003 tavaszán Bunyevác Nemzeti Tanács alakult – a már létező Horvát Nemzeti Tanáccsal párhuzamosan -, bár egyetlen vajdasági községben sem lett hivatalos nyelv a bunyevác.

A Magyarországon belül maradt bunyevácok a magyarországi horvát kisebbség nemzetiségileg egyik legöntudatosabb csoportját képezik. A garai térségnek 1958-1990 között bunyevác származású országgyűlési képviselői voltak, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének főtitkári posztját 1973-1981 között a csávolyi pedagógus, Mándics Mihály töltötte be. Az 1949-ben bezárt bajai olvasókört (Čitaonica) 1957-ben a városi Hazafias Népfront keretében újjáalakítják. 1988 nyarán Muity Antal elnökletével önálló egyesületként, mintegy háromszáz taggal alakul meg a „Bajai Bunyevác Olvasókör”.

1990-ben jött létre szintén egyesületi alapon a Magyarországi Horvátok Szövetsége, amely hat régió horvát lakosságát köti össze.

A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény előkészítése, és személyi hatályának kidolgozása során nem került napirendre a horvátokhoz sorolt bunyevácok külön szerepeltetése. Mindazonáltal a bunyevácok körében az erre irányuló politikai törekvés már akkor is létezett: a jogszabály elfogadása előtt egy hónappal a Bunyevác Kulturális Egyesület tiltakozott az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottságánál a népcsoport felsorolásának elmaradása miatt. A 2002-2006-os önkormányzati ciklusban – a 2005. januári állapot szerint – közvetlen módon létrejövő, helyi horvát kisebbségi önkormányzat működik a térségben Baján, Bácsalmáson, Bácsbokodon, Bátyán, Csávolyon, Csikérián, Dusnokon, Garán, Hercegszántón, Katymáron, Vaskúton. Horvát kisebbségi nyelvtanítás a térségben

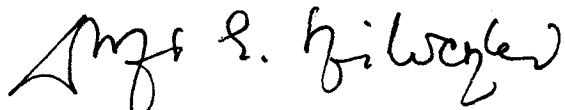
Baja, Csávoly, Gara, Katymár egyes iskoláiban, míg kéttannyelvű, kiemelt szintű horvát nyelvű oktatás egyedül Hercegszántón, az Országos Horvát Önkormányzat fenntartásában működő iskolában zajlik.

A népszámlálási adatok mindazonáltal rámutatnak, hogy létszámában erőteljesen fogyatkozó népcsoportról van szó – számottevő jelenlétük (száz fő felett) napjainkban már csupán Bácsalmáson, Baján, Dusanokon, Garán, Hercegszántón (itt a sokáccal együtt) és Katymáron mutatható ki. 2001-ben a horvát nemzetiségűek 8%-a, a horvát kulturális értékekhez kötődők 12%-a, a horvát anyanyelvűek 9%-a és a horvátot családi, baráti körben használóknak mintegy 11%-a élt Bács-Kiskun megye területén.

A bunyevácok eredetéről, elnevezéséről, hovatarozásáról és releváns identitásformáiról a szakmai-tudományos és egyúttal a politikai viták még nem tekinthetők lezártnak. Az eddigi kutatások mindazonáltal rávilágítanak arra a tényre, hogy egy, a nyelvében, vallásában, kultúrájában – a modern nemzetek kialakulásának időperiódusában – már kétségkívül a horvátokhoz kötődő csoportról van szó, amely a horvát nemzetben belül, ráadásul az országhatárok által szétválasztva sajátos, etnikus jegyeket, lokális-etnikai azonosság-tudatot volt képes – bizonyos mértékig – megőrizni.

Budapest, 2006. április 11.

Üdvözlettel

(Dr. Vizi E. Szilveszter)